

СВОБОДА

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: \$12.00 One year \$12.00
Six months \$6.25
Three months \$3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОГАННИЙ ГУМОР ХРУЩОВА

Совєтський прем'єр Нікіта Хрущов, який ніколи не відзначався салонними манерами, але — як слушно ствердив Аверелл Гарриман — с першорядним актором, що завжди має на увазі пропагандистський ефект своїх слів і жести, не зміг минулого тижня приховати свій як надто виразно поганний гумор. Його поведінка в останніх днях 11-денної візиту у Польщі і безпосередньо після повертання до Москви так виразно зраджувала цей його поганний гумор, що зауважили це всі західні кореспонденти. У своїх коментарях вони приходять до висновку, що це не акторська гра Хрущова, а психічна реакція, яка має на оправдану причину цілу низку неприємних для Хрущова подій з останнього часу, низку розчарувань та невдач калікуляції.

В аналізі цих причин західні кореспонденти — між ними Джеймс Рстон, що полетів до Москви з Ніксоном, у своїй статті "Ніксон і совєтські настрії" — передусім вказують на Женевську конференцію, яка не пішла по лінії бажань і планів Хрущова. Хрущов був переконаний, що Захід блокував погрози війни в обороні Берліну і що справді, побачивши неспокійні рішення Совітських прийдати до Східної Німеччини західній Берлін, погодиться на це за ціну півторарічної передишки, як теж, задля рятунку миру, легалізує "де факто" існування комуністичної Східної Німеччини, а тим самим — санкціонує існуючий в Східній і Середній Європі стан. Нічого такого не сталося. Навпаки, замість дістати реальні політичні концесії від Заходу і пропагандистську трибуну для себе, Совіти побачили, що не вдалося їм вбити кліма між Англією та ЗСД і Францією з приводу Німеччини. Захід зробив із своїх прав в західному Берліні "кондицію сіне квіа нон" — невідчужиме передумову для всяких дальших переговорів і для згоди на конференцію "на вершинах". Крім цього, вічне повторювання західними міністрами, що Совіти не дозволяють німцям у Східній Німеччині та Східному Берліні вільно виявляти свою волю і відмовляють німцям народове право самовизначення, що його вони вимагають для всіх кольорових народів в Африці й Азії, таке голосне говоріння на "авесі світ із Женевської трибуни дуже прикрі для совєтської політики і пропаганди.

Друга поважна подія підлітків і престижева невдача Совітів — це буре, яка злязала у Швеції, Норвегії і Данії в зв'язку з заповідженою подорожжю туди совєтського диктатора. В усіх цих трьох країнах при владі стоять соціал-демократичні уряди, які у зв'язку з цією візитом опинилися на чолі ізоляції в публічній опії своїх народів. Нехіть Норвегії і Данії супроти встановлення на їх території американських ракетно-атомових баз Хрущов хотів використати, як вихідну точку для переговорів про відірвання тих країн від Північно-Атлантичного пaktu, про їх нейтралізацію і створення скандинавського безатомового обшпру. Але несподівано зустрівся з рішучим спротивом цих країн. Маленька Данія одверто заявила, що вітатиме совєтського прем'єра, як "милого гостя", але не вважає за відповідне вести з ним такі політичні розмови, які затривали б її відношення до західних союзників. Хрущов побачив, що його візиту в Скандинавію може бути бумерангом, що вдарить по совєтській політиці в Балтійському обшпру. І тому він заявив, що йому "плюнули в обличчя" і — відкликав подорож.

Тим часом і в самій Польщі, де він тоді гостював, не все йшло, як по маслі. Польські комуністи частували Хрущова, і він скріпив режим Гомулю своїми заявами солідарності, але московський диктатор побачив, що поляки — як каже Рстон — "хочуть бути поляками і католиками". І тому подорож Хрущова по Польщі не була подорожжю тріумфу. А тут раптом Айзенгавер підписав рекомендацію Конгресом прокламацію про Тиждень Поневолених Націй із текстом, що б'є безпосередньо в російсько-большевицький імперіалізм, у висліді якого постанала нинішня імперія СССР з його сателітами. Замість дістати від Америки визнання завоювань Москви у Східній і центральній Європі — наспіла пригода від Америки під адресою завоювання, що Америка, мовляв, не поставила хрестина на долі народів, уярмлених Совітами. Ця пригода перекреслила можливість використання відвідин Ніксона для пропаганди, що ось, мовляв, Америка визнає завоювання осяги Москви, співіснує з Совєтським Союзом і що тому уярмленим народам нічого сподіватись від Америки.

Ясно, що все це разом узятє не може створити рожевого гумору у Нікіти. Коли ж до того додати і фізичний не найкращий стан 65-річного чоловіка, якому лікарі дозволили пити лише молоко та помаранчевий сік, то настрої його мусили бути пригнічені.

Олег Лисак

ПІД ЧУЖИМ ПРАПОРОМ

Напередодні великого розголосу, що його набрало в широкому світі проголошення Президентом ЗСД Тижня Поневолених Націй, напередодні реакції люті та лайки, що її викликало це проголошення в Москві, совєтські атлети, в рамках договору про "культурний обмін" між ЗСД і СССР, зробили "інвазію" на Філадельфію. При тому вся американська преса, яка сильно рекламувала ці легкоатлетичні змагання, робила і "відкриття", що совіти, які приїхали до ЗСД "не мають ні роїв, ні хвостів, ані двох голів чи чотирьох рук".

Особливо рекламу Совітам робив філадельфійський "Інквайрер", який коопонзував другий з черги легкоатлетичний митинг Америки — СССР. Перша зустріч відбулася минулого року в Москві, при чому москалі твердили, що вони виграли, рахуючи разом всілякі змагання чоловіків і жінок, а американці твердили, що вони виграли зустріч чоловіків, а прогнали змагання жінок. Кожний по-своєму.

Не зважаючи на велику рекламу, на змаганнях в обидва дні в Філадельфії було всього, насього 50,000 людей, себто лише половина числа глядачів, присутніх під час одного дня в Москві. Отже, пропагандистський успіх не надто великий, або, як вище, "Нью Йорк Таймс" число глядачів було "розчаруванням". Мене цікавила передусім участь українських змагунів в збірній "десоюзних майстрів спорту". Хотілося побачити Петренка, Архипюка, Артюка, Цибулєнка, Таєсу Ченця (інженера-електрика з Чельобінська, яка народилася в Кремльчуні), Людмила Лисенко-Шевцєву, А. Мануєлича, як і всіх інших "нащадків", як львів'янин Ігор Тер-Овасян, батько якого Арам Тер-Овасян є тепер заступником директора Інституту Фізичної Культури у Львові, блубора Руденкова, Роберта Павлакіде, Ота Грігалку і інших "іногородніх", що здобували спортову славу для торгів народів — СССР.

Першу виправу до тотолю "Варіант" головної квартири совєтських змагунів, яких уже тиждень організатори об'їздили по Філадельфії і околицях, робимо з колегою в суботу ванком перед змаганнями. Тут мій колега з мідія настрів на одного з численних "гілодихователів", який замаскується функцією судді і невтралним привітцем "Александров". Розмова йде про все і ведеться головним російською мовою: проте, як багато "змінюлося" в СССР, про Верію, про "кров на руках", і "гріх" супроти "родина", "амнестія", і кінчається стереотипним питанням: "Почему не возвращаетесь на родину?" Потім наш "суддя", який, мабуть, має інструкцію не виявляти ніякого захоплення Америкою, гаїняє усе, що американське: машини, правда, тут багато, но "дизельні" в Москві це більше, доми це вищі, "метро", куди краще, ніж американські "субери". Одне слово: "Что нам Америка?"

Трохи переселившись цієї одягнений в уніформний "костюм" з великою нагрудною відзнакою СССР наш "суддя", він відчуває це і тому прощається, вимовляючись обов'язково російською мовою: "До свиданья, товарищ!"

В невідомому ранку я вже знайшов в готелі. Відбуваю тут кілька розмов. Шукаю "країна", вірменина Гора Тер-Овасяна, який мешкає у Львові. Він бере участь в десятизмагу, зайнявши попередньо друге місце у стрибку вдовжину. Знаходимо його в парку-ра-

м'яні. На питання про українських змагунів, відповідає, що вони "адаються на коньяк". Хай йому буде — ми їх і так знайдемо!

На змаганнях, що відбуваються на старому стадіоні Френклін Філд, приходить вислухати гимн "союз республик свободных", що їх "навіки злучили могоуча Русь", і оглянути дефіляду змагунів обох дружин. В американській жай чорні від негрів і негритянком. Мій сусід, бізнесмен з Півдня, каже: "Не дивуйтеся. Американський напідвуд складається з багатьох рас. Ну, вель, а мурина дають нашій країні те, що мають: найкраще: силу м'язів і швидкість реакції. Ізи дет ОК?"

Але вже ведеться стрибок з жердяком, а якому наш земляк з Києва, Ігор Петренко, що вперше виїхав закордон, здобувши перед тим першеступінь юнаків Української ССР, здобуває третє місце за рекордним світу Дан Бреггом і москалем Булатовим. З другої боку Таїса Ченчик, тенітна блондинка з дипломом інженера, виграв стрибок у гору. За хвилину американська негритянка Барбара Джонс виграв сто метрів, здобуваючи одну з двох перемог американських змагунів. Решту змагань для себе совєтські "дасушкі". Між ними здружена англієсним суддею за крадіж капелюха у лондонській крамниці Ніна Пономарева, якої після того скайдалу не вислали за кордон. Виграв вона мет диском.

На площі повно змагунів, а ще більше суддів. В такому замінанні, яке діється на площі, одні із совєтських змагунів мало не гине "за родину". Кинене рукою американця ратиче перелітє через ціле грині і мало не влітається в плечі совєтського змагуна. На площі така маса фотографів, фільмових репортерів і така тьма суддів, що денні змагання ледве видно.

Але хоч судді багато, виїнка інцидент, і американському змагуну, Максові Трусові, який гарно фінішував і випередив у бігу на 10 кілометрів вичерпаного естонця Пааріківі (СССР), відібрають заслужене друге місце. До речі, варто було бачити розлучені обличчя совєтських змагунів і "гілодихователів", які обидвали прохльотаним білдою Пааріківі, коли він не міг уже далі бігти. Він заціняв біг і апав зараз за метю несприятливим, а його переможець Трусов, отримав назва бігти це одне окруження. Перед тим зомлів і апав на біжню індій американець, Ваф Сот. Враження від цього бігу дуже неприємне.

Загалом, перший день перекоханий як передбачалося: американські негри виграють сприти, американські білі змагуні виграють середні біги (800 і 1500), а совіти забирають для себе довгі дистанції і конкуренції жінок — крім ета метрів.

М. І. Бачин

ПОРАДИ ПРЕЗИДЕНТОВОГО ЛІКАРЯ

Д-р Пол Лодді Вайт, лікар президента Айзенгавера, прощє університету в Бостоні, знає свій спеціаліст серцевих недуг, відіслав Нову Зеландію та Австралію. Як голова Американської Асоціації Серцевих Недуг, звернувся він через "Жіночий Тижневик", що виходить у Сіднею із закличком до жінок: "Хочете, щоб ваші чоловіки жили довше — не розпечуйте їх! Не перекохуйте їх, хоч би вони й казали, що хочуть ще кусок печені або лакомства. Не памаляйте їх кластись на канапідвпідпоти, коли приходять з праці або в суботу й неділю. Дайте своїм смачилам збалансовану дієту, добре уважайте, щоб їли трохи менше, як звикли. Жініть їх у садок, щоб попрацювали трохи, а як не маєте садка, то посилайте побігати в справях. На здоров'я можуть ходити по кілька миль. Я знаю, що ці поради перелякують багатьох жінок, а чоловіки-товстуні розгніваються до нестями. Але, що зробите..."

Д-р П. Вайт повідомив у своїх лекціях і розмовах з журналістами, що Американська Асоціація Серцевих Недуг витрачає щорічно сім мільйонів на наукові дослідження. На його заклик організувалися в Австралії Національна Фундація Серця, бо 40%

зонам з рекордним світу в десятизмагу, Василієм Кузнецовим.

Ованасія очолює розповідь про Львів, розказує, де міститься Інститут Фізкультури ("Знаєте, де була вулиця Котляшова? Там був колись банк, поздову Університету. А корпус Інституту по вулиці "Горьодської" і басейн недалеко "Зеленої").

На питання, поставлені українською мовою, відповідає по-російськи, каже, що не навчився української як слід, ніж же у Львові "недавно", всього від 1952 року. — "Ка-жуть, що ви знаєте англійську мову?" — питаю. — Коли почали вчитися?" — "Джаст е-літл" — відповідає. Почав вчитися щойно чотири місяці тому. — "А української мови за сім років не навчилися навіть 'джаст е-літл'".

Кузнецов розпитує про життя в Америці, дивується, що ми з колегою розмовляємо між собою українською мовою, а не англійською, а коли довідусь, що українці в Америці мають багато своїх шкіл, питає ще: "А як перекожець Трусов, отримав назва бігти це одне окруження. Перед тим зомлів і апав на біжню індій американець, Ваф Сот. Враження від цього бігу дуже неприємне."

Загалом, перший день перекоханий як передбачалося: американські негри виграють сприти, американські білі змагуні виграють середні біги (800 і 1500), а совіти забирають для себе довгі дистанції і конкуренції жінок — крім ета метрів.

В невідомому ранку я вже знайшов в готелі. Відбуваю тут кілька розмов. Шукаю "країна", вірменина Гора Тер-Овасяна, який мешкає у Львові. Він бере участь в десятизмагу, зайнявши попередньо друге місце у стрибку вдовжину. Знаходимо його в парку-ра-

м'яні. На питання про українських змагунів, відповідає, що вони "адаються на коньяк". Хай йому буде — ми їх і так знайдемо!

На змаганнях, що відбуваються на старому стадіоні Френклін Філд, приходить вислухати гимн "союз республик свободных", що їх "навіки злучили могоуча Русь", і оглянути дефіляду змагунів обох дружин. В американській жай чорні від негрів і негритянком. Мій сусід, бізнесмен з Півдня, каже: "Не дивуйтеся. Американський напідвуд складається з багатьох рас. Ну, вель, а мурина дають нашій країні те, що мають: найкраще: силу м'язів і швидкість реакції. Ізи дет ОК?"

Але вже ведеться стрибок з жердяком, а якому наш земляк з Києва, Ігор Петренко, що вперше виїхав закордон, здобувши перед тим першеступінь юнаків Української ССР, здобуває третє місце за рекордним світу Дан Бреггом і москалем Булатовим. З другої боку Таїса Ченчик, тенітна блондинка з дипломом інженера, виграв стрибок у гору. За хвилину американська негритянка Барбара Джонс виграв сто метрів, здобуваючи одну з двох перемог американських змагунів. Решту змагань для себе совєтські "дасушкі". Між ними здружена англієсним суддею за крадіж капелюха у лондонській крамниці Ніна Пономарева, якої після того скайдалу не вислали за кордон. Виграв вона мет диском.

На площі повно змагунів, а ще більше суддів. В такому замінанні, яке діється на площі, одні із совєтських змагунів мало не гине "за родину". Кинене рукою американця ратиче перелітє через ціле грині і мало не влітається в плечі совєтського змагуна. На площі така маса фотографів, фільмових репортерів і така тьма суддів, що денні змагання ледве видно.

Але хоч судді багато, виїнка інцидент, і американському змагуну, Максові Трусові, який гарно фінішував і випередив у бігу на 10 кілометрів вичерпаного естонця Пааріківі (СССР), відібрають заслужене друге місце. До речі, варто було бачити розлучені обличчя совєтських змагунів і "гілодихователів", які обидвали прохльотаним білдою Пааріківі, коли він не міг уже далі бігти. Він заціняв біг і апав зараз за метю несприятливим, а його переможець Трусов, отримав назва бігти це одне окруження. Перед тим зомлів і апав на біжню індій американець, Ваф Сот. Враження від цього бігу дуже неприємне.

Загалом, перший день перекоханий як передбачалося: американські негри виграють сприти, американські білі змагуні виграють середні біги (800 і 1500), а совіти забирають для себе довгі дистанції і конкуренції жінок — крім ета метрів.

У СВІТІ ЧИТАЧА

ВАКАЦІЙНА ЛЕКТУРА

Літня спека — очевидний ворог читання, тож рецензенті адаються не раз до оригінальних способів, щоб пригладити читачам, що і під час вакацій не можна забувати про книжку. Зразок такого дотепного книжкового огляду дав недавно "Ньюзвік", поділивши його на такі відділи:

1. Для товстих читачів товстих книжок.
2. Для худих читачів, що захоплені об'ємністю.
3. Для піднесення температури.

4. Для зниження тиску крові.

5. Для тяжких (сойних) мислителів, лежачих.

6. Для політичних умів, нічких.

Коли б іти за цією схемою, для першого розділу між українськими виданнями не знайдемо багато. Можна навіть сказати, що процес іде у відворотному порядку. Коли читачі першої категорії, не зважаючи на строї дістичай заходи, постійно збільшуються, тож книжкові видання стають рідкістю. Давно минула часи лілпунтних видань (зокрема, в Німеччині), збірник віршів, оповідань чи наукових праць, що в них автори примудрялися викласти складні проблеми на 24 сторінках.

Відмічаючи це явище в прозі, критики назвали його тугою за вічним, величчям. Але, с деякі підстави побоюватися, що це радше захоплення об'ємністю в перекоханій, що вага твору збільшується з його об'ємом. Написання товстої книги ніби само собою переіспує справу літературного успіху, бо ж кияти такий тягар на терезі — це не те, що видати триаркушеву піснюдижку. Між іншим, цією тенденцією охоплені не тільки белетристика, але й поезія (порівняти хоча б колишню оригінальну збірку віршів В. Бар'яна "Апостоли" з щойно опублікованим його "Океаном") і наукова публіцистика.

В іх правді треба підкреслити, що ця тенденція б. мода на об'ємність не захопила У. Сачука; він уже давно, по перших своїх кольорових нелеях і "Марії", ступив на шлях об'ємної літератури, що забрало йому багато дорогого часу і творчої снаги. Остання його річ "Чого не гоїть вогонь" буде для читачів певною несподіванкою. Тут автор звузив рямц своїх великих полоніти, і вишлячепура повість про волинських повстанців, можна сказати класичних розмірів, читабельна й примама.

Наукові твори і публіцистика не єдині виграли на цій тенденції до об'ємності. Вайтє хоча б такі капітальні публікації як д-р І. Макуха "На народній службі" — 628 сторінок, або "Українська Галицька Армія" видання Д.

до 64 років, а в 1957 р. — до 67, на три роки довше. Але жінки жили в 1945 р. до 67 років, а в 1957 р. до 73, на 6 років довше. Жінки мусять заставитися над цим фактом, бо вони відповідальні за це положення. Хай не ходять коло чоловіків, немов вони якісь орхідеї з теплиць. Нехай намовляють їх ходити більше, а їсти менше!"

армії, що відступала в Туреччину. — Л. П.).

В описаних боях із козаками напівнісська армія втратила, як довідусь, із 177 сторінок. Історія Османської імперії: 3,000 снаг, 7,000 яничар, 800 інших воїск та багато молдаваних, волохів і татар. Рештки були голодні і майже голі. Багато людей хворіли. Снаг залишилися без своїх коней, але їх підвозили татари."

Рік 1642. На стор 179 "Історії" довідусь, що за першу невдачу облогу злетіло в Туреччину немало голів; Везир викликав Ваху Стіпту і доручив йому вести підготовку до другого наступу на здобуття Асак і втривачення через шалений опір козаків імперського гонору.

(Далі буде)

1894 — 1959

65 років на службі членом і народом! — Ставлять ювілейним членом Українського Народного Союзу!

Микитюка, понад 680 стор. Коли додати до цього видання давніше Дм. Чияєвського "Історію української літератури" та збірник "Симон Петлора — статті, листи, документи", так буде багата лектура і для тяжких мислителів і для політиків. Не одну подію в цих творах наситило по-новому, не одне твердження соціально обгрутовано і скороговано не одне хибне уявлення про найлі літературні, культурні та політичні процеси.

Книжок для піднесення температури у нас чи не найбільше. Вже сама тематика більшості цих книжок — соціалістична діяльність — повинна хвилювати читача. А ця діяльність все ще головна тема нашої белетристики в таких недавніх визначних поаях, як Т. Осмачків "Ротонда дубшегубців", І. Вагрянський "Вірний вітер", Маруся Богучанка" та О. Зайчакної "Страх".

Але, критикуючись, ствердимо здиновано, що не совєтська діяльність піднісє температуру в нашого читача. Більшість пережила цю діяльність особисто, а пережито аскравіше від відтвореного автором. Отже, кров цього читача не так легко змусити закружувати швидше, як б там жаж не змалювалося.

Також не діє на нашого читача американська макабра — всякі трюки детективних і кримінальних романів. А все ж піднісє температуру нашого читача дуже легко, тільки заторкнути однієї теми: внутрішньої української політики з її незліченними проблемами й компліксами. Так успішно піднісє цю температуру в читачі до висоти гарячки, наприклад, І. Вагрянський своїм "Огненним колом" чи Дюка Гумєна "Холодним Яром". Так напевно відносє П. Зинюві Книш своїми недавньо опублікованими споминами "Перед походом на Схід", хоча коло читачів обмежене тут ближчими усякими цих подій. А втім, навіть така книга, як А. Кияжиского "На дні СССР", де читач має з першої руки інформації про те, як процес проходив під есенсу пору в совєтській імперії, як живуть наші засланці, — отже навіть така книжка піднісє температуру в деяких читачів і рецензентів не так змалюваним цією діяльністю, як мимовільним епізодичним заторкненням нашої актуальної внутрішньої політики.

Книжок для зниження тиску крові, проте, треба побільше. Вони, на щастя, є між давнішими й новими виданнями. З найновіших: Ф. Одрача "Післяток за селом" та Дарія Ярославського "П. Ню Йорк". Вже сама назва цього останнього твору підказує, що тут багато цікавого для юнацтва і для провінції, яка цікавиться життям метрополі. Попереднім твором авторка довела, що вона має спостережливе життя, тож лектура повинна бути примамою.

Сама Дюка Гумєна напівніска читач разом книжку, яку читач може взяти без тривоги і думки про піднесення температури. Це — "Далені вогні Альберти". І тут, як у книжці авторки про подорожкування по ЗСД, "багато неба", а очима письменниці можна побачити дива, лопри які не один ходив роками, їх не помічаючи. Це без сумніву, дешевше й подекуди вигідніше подорожкування по Західній Канаді.

А для уявного, так бажаного, але в екологічній ситуації нездійсненого подорожвання по Батьківщині варто взяти в руки видану давніше (1955) книжку Олена Киялєвської "По рідному краю". Авторка подорожувала по всій Україні. Баранські описи рідних міст і закутків можуть бути цілкомно близькими до сповненого тугого серця читача.

Іван Сталій

Вони дощам стаде золотий Тої на серце, — і життя віддєне. Здається сном, пеленом — той дїм. І кожен діло є благополучення. І прає не стане, Курляв корог Вєтає до сонця, — і чорніє лик тїв.

Земля широка, — Мудрий в неї Бог, І серце людське — мужнє і велике. О. ОЛЕЖИЧ

Леонід Полтава

УКРАЇНА ПЕРЕД МАЗЕПІНСЬКОЮ ДОБОЮ

Опис України, її народу та звичаїв, воєнних морських, військ завоювання, роль України в міжнародних стосунках у 16-17 століттях, підтримка національної революції, очоленої гетьманом Іваном Мазепою, — за невідомими сторінками англійської "Історії Османської імперії" лицаря Ріко (Rico), виданої в Гаазі 1709 р. в перекладі на французьку мову.

(5)

Боротьба за фортецю Асак (Ясен?)

У 1640 р. турки побіли персів, уклали перемир'я з незалежною тоді Венецією і здалися, мали вже вільні руки для боротьби проти Німеччини, Польщі та України. На стор. 159 читаємо: "...Великий Везир був готовий виступити проти міста Асак захопленого козаками". Од-нак, битва за Асак тривала дуже довго, і й Ріко присвячує чимало уваги. Смерть Великого Везира переплутала

турецькі плани. Помер Амурат IV молодий, мавши лише 31 рік. Він відвоював у персів Тавриді, Багдад, зазавдав по разку венеційцям, але, — як читаємо в Енциклопедичному Словнику Брокгауза-Єфрона (том 67, стор. 238). — "...спустощення Чорноморського побережжя, чинене козаками, залишилися для них безкарними".

До влади того ж таки 1640 року законним шляхом прийшов новий султан-імператор Юрагім. На стор. 168 Ріко

Везир... вважав, що для піднесення авторитету і для забезпечення високої репутації необхідно вислати армію для здобуття Асак (Ясен?). Гонор імперії вимагав помститися на козаках за їх негуманні вивправи на Чорне море. У такій війні була зацікавлена й Польща..."

Однак, спроба наступу відпала через контрастну Персії. (На сторінці 169 "Історії" фавієць-історик знайде те, чимало важливого матеріалу з історії нашої Батьківщини).

Нарешті в 1641 р. султан Юрагім таки вирішив "розгромити козаків", а точніше — відібрати у них бодай Асак — фортецю, важливу і для війни, і для престижу. Міжнародні ускладнення примусили Везира залишитися в Костантинополі, а командування операціями проти боровеного українськими козаками Асак доручили Силєт-Ісємюку. Баші. Стор. 175: "Цей Баша відчує себе найнасилівнішою людиною, одержавши так важливе доручення. Він ува-

ляв собі козаків, як убогих своїх малих човнами в морі, але ніяк не збідних стати до бою чи захисту-оборони. Одним словом, він бачив багато слави взаїмну за дуже мало зусиль."

Нижче продовжуємо цитувати, але тут звернемо увагу читачів на важливе свідчення для тих, хто студіює історію взаємовідносин між Україною і Московщиною. Отже, на той же 175 стор. першої книги "Історії Османської імперії" Ріко читаємо: "Ці надії у Баші ще побільшилися, коли він побачив

НОВІ КНИЖКИ

М. Шлемкевич, Верхи життя і творчості. Нью-Йорк — Торонто 1958 — 118 х 23!

Д-р М. Шлемкевич, мабуть, з покликання учитель, що не має змоги учителювати між молоддю гімназійною чи там університетською і став учителем старших громадян — публіцистом. Я знав старшу молоддь, яка ентузіастично слухувала з його популярними лекціями. Його вступні лекції витягли, коли доповідав або виступав промовою з нагоди національного свята.

Він давніше студіював філософію, набуваючи особливий погляд у грецьку і німецьку філософію. На українських західних землях він рідкісний представник філософської думки, який у нас не пошукують багато уваги. Інший представник цього, "фаху", д-р Вол. Левицький, математик і фізик, видав був у видавництві НТШ у Львові студію д-ра Шлемкевича, "Філософія" в 1934 році.

Д-р М. Шлемкевич оголошує друком чимало праць, що їх в більшості можна назвати есеями, і, може, ще йому вдасться видати їхній вибір, бо для деяких з них він мав захоплених читачів. На еміграції він видав кілька томів, що, як на нашу обставину, були широко дискутовані.

Ми скажемо кілька слів про його останнє видання "Верхи життя і творчості" з 1958 р. В цьому виданні вміщено три промови і дві доповіді. З промов поміщено такі: "22 січня", "1 Листопада" і "Т. Шевченко". З доповідей дано: "Глибина верств світогляду у Шевченка" і "Новочасна поетика".

В промові "22 січня" — говориться про радистів на Україні в 1917 р., бо оце постала можливість творити власну державу. Але ми трагічно заволоділи своїм націєм. Автор бажав би, щоб день 22 січня став загальною українським святом, аказуючи щирою на ціл всенародній прамувані.

Друга промова — "1 Листопада" — торкається відновлення державності на західних українських землях і та подія дає міжнародну легітимізацію українським західним землям бути включеними в український незалежний материк — по шістьох віках неволі.

Промова про Шевченка, на нашу думку, творить доповнення до доповіді про Шевченка. На це доповнення аказують хоч би кінцеві слова промови: "Слова Шевченка, це слова нашої долі, слова

Шевченка, це слова нашої будучини".

Автор вміс читати Шевченку по-своєму і дас цинний причин до розуміння Шевченка, поправавши ідейну лінійку між такими творами Шевченка як "Катерина", "Наймичка", "Відьма", "Неофіти", "Марія". Д-р М. Шлемкевич уявляє дискусію з великим Іваном Франком на тему поема. Він звернув увагу в поемах на речі, що їх досі ніхто не проаналізував і в цьому вартість доповіді.

Д-р Шлемкевич бачить деяку публіцистику в творах Т. Шевченка. Ми пригадаємо, що дехто з поляків уважав всі твори Міцкевича публіцистикою. Леся Українка уважала свої твори за публіцистикою. Коли твори промовляють до народної душі і улагоджують людину, аказуючи на вищі вартості, та хто скаже, що це підрядна поетика?

Знайдується ще й такі, що вважають засланим лірику Шевченка найвищачиним його твором, подібно як дехто уважав лірику Гете за найвищачиний його твор. Доповідь д-ра Шлемкевича — цинний причин до розуміння творчості нашого поета.

Друга доповідь, це праця про журналістику. Автор уважа себе передусім публіцистом, і добре сталося, що він висловив свої заваги на цю тему. Передусім журналісти повинні з ними запізнатися. На думку автора, це журналісти формували і формують душу українського народу, як те також мало місце у поляків, в яких напрям вказували філософи. Тому що українським публіцистам припала така висока доля, добре було б, коли б ми дійсно здобулися на добру пресу і добрих її представників.

Вол. Безушко

АЙЗЕНГАВЕР ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЗДА ПІДТРИМУЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер висловив окремого листа до Конгресу, переселяючи одночасно Конгресові вже 13-ий річний звіт про участь ЗДА в цій організації. В цьому листі Президент заявив, що оскільки Об'єднані Нації в 1958 році, наново доводять, що американський нарід слушно вважає засади хартії ООН за наріжний камінь своєї закордонної політики".

У Греції закінчено двотижневий процес проти советських шпигунів

Атени. — В минулу середу 22-го липня закінчився в столиці Греції двотижневий процес перед військовим судом проти 17-ох підсудних, обвинувачених у шпигунстві в користь СРСР. Процес набув міжнародного розголосу з уваги на особу одного з підсудних, Маноліса Глєзоса, редактора комунофілського щоденника, який став був на це національним героєм в Греції, коли за німецької окупації зрівняв був свастикі з Акрополісу в Афинах та діяв в революційному підпіллі. Одн. він пристає до комуністів і після війни залишився активним комуністом. Його окаржували у помаганні советським шпигунам.

З'єднана Арабська Республіка хоче злагоди з Іраком

Каїро. — Президент З'єднаної Арабської Республіки Гамаль Абдель Насер розкрив у своїй публічній промові в минулу середу на великому майдані в Каїро, з нагоди семічарного державного перевороту в Єгипті, — що він, Насер, делегував був до диктаторського прем'єра Іраку, генерала Абдула Каріма Касіма сирійського міністра внутрішніх справ Абдула Сердана в місті замирення між двома країнами та їх державними керівниками. Одн. Касіма дотепер не дав позитивної відповіді. Насер признає, що Касіма прийняв в останніх

тижнях примирливий тон супроти З'єднаної Арабської Республіки, але, мовляв, невідомо, кому треба більше вірити — Касімові, чи підпорядкованій йому радівальній в Багдаді. Насер мав зазначити Касіма, що він не змагає до злуки Іраку з Арабською Республікою під своєю, Насера, промовою, а тільки до встановлення "єдиності арабських країн". Президент Насер прославляв оскільки семічарної республіки в Єгипті, що в міжчасі об'єднується з Сирією, та аказував перш усього на здвигнення сильної єгипетської армії.

„Нурення — це одна з форм самовбивства“, — каже д-р А. Оксер

Гюстон, Техас. — Нью-орльський хірург д-р Астон Оксер доповідав в Тексаському Постградному Медикал Ассемблі і сказав, що збільшення числа заведень на пістрях легенів спричиняє в цілості куренням цигарок. Д-р Оксер твердить, що „нурення — це одна з форм самовбивства“. Число заведень на пістрях легенів є найбільше в порівнянні з іншими родами заведень на пістрях. До 1935 р. число заведень на пістрях легенів було майже таке саме між

жінками як і між чоловіками, але після того року число заведень чоловіків на цю недугу почало збільшуватися, і тепер аж 85% цих захворювань є між чоловіками, бо чоловіки більше курять в порівнянні з жінками. Очевидно, що тотюнові фабрики „утримують окремих науковців, які твердять, що немає причинного зв'язку між куренням тотюну і недужими на пістрях легенів.“

Грецький генерал Георгіс Гріва, колишній провідник революційного протинагілського підпілля на Кіпрі, перебуває в рибальському селі у східній Греції і пише свої споми. Він заявляє, що не займає ніякого державного становища, доті, аж поки країна його не потребуватиме.

VACATION RESORTS

ВІДПОЧИВАЙТЕ У ВАКАЦІЙНИХ ОЕСЕЛ
при дорозі 537, на одну милу від перетину із дорогою 539, в сторону Фріголд.
Кімнати і харч околи 5.00 дол. денно. Купельний басейн — потічки — ліси — палляйон.
Пансіонат і палляйон в зарді інженерної Панасюкової. — Все на вишнійшій новітній лазні для протирематичних купелів. — Адреса:
CHERCHA
CREAM RIDGE, New Jersey
Tel.: New Egypt — PL 8-2456; або Trenton — EX 2-4213

Увага! Якщо Ви бажаєте, щоб Ви вповні скористали зі своїх ВАКАЦІЙ та були з них вповні задоволені — це Оселя: **ДНІПРО**
Прибудьте, а переконаєтеся, що це за чудова краса, велике озеро з прекрасним краєвидом, яке простягається околи двох миль, човна для Вашої розпорядності, вільне риболовство, доглядний до купання, великий купельний басейн, гарні кімнати, нісній цин, українська кухня. Одним словом усе, що потрібне до переведення примисних вакацій.
Замовляти кімнати можна листовою або телефонічно:
ULSTER LAKE HOTEL, DNIPRO CORP.
Tel.: Ellenville 1070 Briggs Hi-Wy, Ellenville, N. Y.

Об'єднані Нації готові допомогти в розв'язанні Берлінської кризи

Об'єднані Нації. — Об'єднані Нації готові дати своїх обсерваторів, які стежили б за небезпечною для політичної атмосфери про пагандіною акцією на терені захід і східної частини Берліну, якщо цього забажають собі чотири великодержави — заявив генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершільд.

Джекеліна Гарт видумала історію про своє викрадення під враженням недалекого одруження

Ньюарк, Н. Дж. — 21-річна дівчина, що видумала всю історію, а до Шикага вона приїздила в готелі і почула в радіо про свою історію викрадення. Це привело її до диктатури на свою адресу через дирекцію автобусової стації в Нью-Йорку. Біжунері туди дійсно надійшли. Поліція вважає, що історія закінчена, і не буде її скажати за фальшиві зізнання перед агентами ФБІ, а наречений заявив, що він не змінив свого плану про одруження.

Комуністичні військові курди масово переплюнули під водою формальську протуку і пробували вислідити на Кіпрі. В бою їх частинно знищено, а частинно загнано назад у вошних переселувань вона призду.

НОВА КНИГА

У ВИДАННІ УНСОЮЗУ!

д-ра Кларенса А. МЕННІНГА

„ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ІВАН МАЗЕПА“

КНИГА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

МАЄ 234 СТОРІНОК

ТА ОХОПЛЮЄ ЦІЛЕ ЖИТТЯ ВЕЛИКОГО ГЕТЬМАНА.

Ціна — \$3.50

Замовлення слати:

"SVOBODA", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

АПЛКАЦІ НА ПРИЙНЯТТЯ

НА

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

на „СОЮЗІВЦІ" в Кергонксон, Н. Й.

9-го СЕРПНЯ — 3-го ВЕРЕСНЯ 1959 року.

Ім'я
Адреса
Вік Член УНСОЮЗУ, Відд.
Знання української мови: — добре; слабо; дуже слабо.
Залучаю на рахунок оплати: \$
(Пенсія осплати курсу є \$120.00. Половинку належності треба вилатити з аплікацією).

Платон СТАСЮК

ВІДОМНИЙ КУПЕЦЬ З НЬО ЙОРКУ

написав книжку

П. Н.

„В НОВОМУ СВІТІ“

(СПОМИНИ І ДУМКИ БІЗНЕСМЕНА)

Ціна — \$2.50

Замовляти:

Svoboda

P. O. Box 346

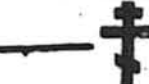
Jersey City 3, N. J.

Коротні Вістини

● На міжнародному фільмовому фестивалі у Сан Себастьяно, в Еспанії, першу нагороду дістали американський довгометражний фільм „Історія одної монашки“ та короткометражний фільм „Збоку“. Одрей Генбері, що грає головну роль монашки в американському фільмі, визначено за найкращу фільмову артистку. „Історія одної монашки“, це фільм із життя католицького жіночого монастиря в Бельгії напередодні останньої світової війни і частинно під час війни, з акцією полекуду в шпиталі у Бельгійському Конго, де монашки працюють медсестрами.

● Панамериканське бюро кави обхрало, що 75 мільйонів людей у віці понад 10 років акцизують каву, випиваючи пересічно по 4 чашки денно. Від 1950 року споживання кави збільшилося на 100 мільйонів чашок денно. Найзавзятішими споживачами кави є люди у віці між 40 і 50 роками.

● 12-річний Реймонд Верк-бітський з Озон Парку, Н. Й., балачив на підвірі з своїм 9-річним братом і 11-річною сестрою, почув і хати плач матері, яку був батько. Він втік до хати і попросив батька, щоб пірстав бити матір. Вачачи, що батько не вгамується, він вхопив ніж і встромив йому в спину. В дорозі до шпиталю, голова родили помер. Поліція заарештувала 12-річного вбивцю.

Посмертні Згадки

ДМИТРО ПІВЕЦЬ, довголітній член Т-ва „Дістєр“, Відд. 361 УНСОЮЗУ у Нью-Йорку, помер 28-го червня 1959 р. Покойний родився 1895 р. у селі Баранівка, пов. Бережан, Зах. Україна. До УНС. вступив у 1926 р. до Відд. 361. В акції довгі роки щиро підтримував свій народний справу своїми жертвами та прибутками. Похоронений в селі Баранівка, пов. Бережан, Зах. Україна. Похорон відбувся 27 червня 1959 р. з пох. заведеною до Церкви Нев. Зав. Прес. Діна Марії, при участі родичів, членів Відд. та знайомих на цвинтарі Монт Олівет. В. Й. П. І. В. Крушельницький.

АВРАМ ПЕТРО КАСІН, член Т-ва Ім. М. Шапченка, Відд. 94 УНС. в Гентремі, Мін. помер 24-го червня 1959 р. Покойний родився 1917 р. у Сиркозі, Н. Й. До Дітройту прибув у 1926 р. де похоронив адвоката судді. Похоронив в смутку дружку Ольгу і одну дочку Петі, двох братів, Миколу і Теодора та одну сестру Євгенію. Похорон відбувся 27 червня 1959 р. з пох. заведеною до Церкви Нев. Зав. Прес. Діна Марії, при участі родичів, членів Відд. та знайомих на цвинтарі Монт Олівет. В. Й. П. І. В. Крушельницький.

АННА ГАНАС, — довголітня членка 83 Відд. УНС. Т-ва Ім. Івана Франка в Філадельфії, померла по 12-літній недугі 8-го червня 1959. Покойна походила з села Берестини, пов. Новий Сажбір, Західна Україна. До Америки приїхала 1905 р. Похоронив в смутку дружку Стефанію. Похорон відбувся 13 червня з пох. завед. укр. погребника при участі родичів, членів Відд. та знайомих до Укр. Авток. Прес. Діна Марії, при участі родичів, членів Відд. та знайомих на цвинтарі Монт Олівет. В. Й. П. І. В. Крушельницький.

РОМАН КАРАМ, основник і перший президент Т-ва Ім. І. Франка, Відд. 83 в Філадельфії, помер по довгий недугі на атаку серця, 1-го липня 1959 р., на 74 році життя. Покойний походив з Західної України і до Америки приїхав 1908 р., де зараз вживався в громадське життя. 16 жовтня 1916 р. заарештовано до в'язниці хати єврейських українців і звільнений Т-во Ім. І. Франка, якого і був першим президентом. Ціле життя був активним членом Відд. і ніколи не жалів часу для добра Т-ва. Переїхавши до Брістолу, негально й тут включився в громадське життя. Покойний залишив в смутку сина і дві доньки. Похорон відбувся 6 липня, при участі родичів, членів Відд. та знайомих, на цвинтарі Our Lady of Grace в Langshorne, Pa. В. Й. П. І. В. Крушельницький.

ПРАЦЯ

ПОТІВНО DOORMAN до апартаментового будинку біля Brooklyn - Museum. Платня \$120.00 на місяць. Може бути старший пенсіонер. Телефонувати: PRSident 3-6221.

ПОТІВНО МУЖЧИННИ до політирування і поскування. Праці від 8-9 веч. (part time). Голосистий між год. 3-5 по пол. 15 Moore St., кімната 307-8 біля South Ferry New York, N. Y.

РІЗНЕ

48 E. 7th St. New York City Tel.: QR 3-3550 — ЗОЛОТІ ДЗВІНОЧКИ І Савицької. Казки для дітей на ферії. Ціна — \$2.00

РОЗШУКИ

МИХАЙЛО ЯНУШАК, пошуку. НИКОЛА ТОРБОЛСВИЧА, із села Стопальна, Яблонівського Району, Станіславської області, який в 1950 р. був в Пенсильнії, Па., U. S. A. Мбл адреса: MIKE YANUSHAK, 11318 83 St., Edmonton, Alta, Canada.

МИКОЛА ШУЛЬ, c/o Chase Guildhouse, London Road, — Coventry, London, England. пошукує свою тітку МАРІО ТУЛАН з Бесічків.

Потуку у важкій справі — СТЕФАН ЯРЧАКА, з села Середниці, пов. Устрики Дол., пов. Лисько. В 17 році мешкав в Кіктові, Па. Хто знає би про нього — прошу написати до: Mr. TONY NIEDZIELSKI, P. O. BOX 116 — EGYPT, Pa.

FARMS FOR SALE

МОЛОЧНА ФАРМА на продаж. 130 акрів з яких 60 упраних, а решта пасовисько і ліс. Через всю землю тече річка, ніколи не пересихає. Дім на 8 кімнат. Стайла на 100 корів. Вертепа кришки 100 футів глиб. Продається на вигідних умовах. — Продаю за старості. Телефонуйте о год. 8 веч.: — TU 2-9012, Sayre, Pa.

КНИЖКИ

Микола ПОНЕДЛОК „ВІТАМІНИ“ ГУМОРИСТИЧНІ ОБРАЗКИ по той і по цей бік океалу. Ціна — \$2.00 Замовляти: „SVOBODA“ 81-83 Grand Street Jersey City 3, N. J.

Ол. Неприцький-Грамівський: ІСКРИ ВІРИ Поезія, том 5 Ціна \$1.50. Замовляти: SVOBODA 81-83 Grand St. (Box 346) Jersey City 3, N. J.

ІВАН НОВАЛЬЧИК FUNERAL HOME COMPLETELY AIR CONDITIONED. ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПТИ NEW JERSEY Ціна приступна для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родні вилатіть як в десь так і в нощі: JOHN KOWALCHUK 129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY 2, N. J. Tel. HENDERSON 4-5131

Петро ЯРЕМА УКР. ПОГРЕБНИК Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ. Контрольована температура. Модерна капціня до ужитку даром. Peter Jarema 129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BANK AUTO LOANS ARE BEST!

Добрі новини для тих, що купують нові авта, коли довідаються про низько-платну АВТОВУ ПОЗИЧКУ Hudson County National Bank, яку с легко одержати. За ближчими інформаціями зайдіть і обговоріть докладно.

HUDSON COUNTY NATIONAL BANK

IN JERSEY CITY
Montgomery at Washington St.
• Jackson at Wilkeson Ave.
• Central Ave. near Bowers St.
• Pavonia Ave. at Grove St.
• 40 Journal Square.
Відкрито: в ПОНЕДІЛОК ввечером
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Borrow Here . . . Insure Locally

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ“ 81-83 Grand Street (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу. Моя СТАРА адреса була:

Число Відд. (якщо член УНС):

Ім'я і прізвище:

Адреса:

Моя НОВА адреса така:

Ім'я і прізвище:

Адреса:

Адреса:

ТАРЗАН, ч. 4, 296. Порода верблюда.

НЕРАДО затримуючися в своїх розшуках за вбивником Сем, мавполюд тягнув за віжки верблюда, але тварина відмовилася рушитися далі. Тварина стала на колішки, інстинктивно сховала свою морду в пісок і закрила ніздря. Буревій цалено збільшувався. Тарзан присів біля верблюда, кашляючи і дупахаючи. Коли він не вчасно затримався, був би був напевно адушався!